

Riverview
Educate Together National School

Radharc na hAbhann Pleann Gaeilge, 2021

Réamhráiteas

Chuir foireann na scoile an plean seo le chéile i rith an bhliain 2021.

Bunchúiseanna

Tá gá leis an bplean seo:

- Chun cuidiú linn an curaclam a chur i bhfeidhm agus a chur in oiriúint dár scoil
- Chun go mbeidh treoir chinnte againn i múineadh agus úsáid na Gaeilge
- Ionas go mbeidh leanúnachas agus forbairt ó rang go rang
- Chun an cur chuige cumarsáideach a chur i bhfeidhm sa scoil
- Chun comhthéacs a chruthú d'úsáid na Gaeilge sa scoil
- Chun eolas a thabhairt do dhaoine nua ag obair sa scoil
- Chun béim a chur ar gnéithe áirithe den Ghaeilge m.sh: Éisteacht, cluichí, labhairt na Gaeilge agus Seachtain na Gaeilge

Fís

Ba mhaith linn, mar fhoireann, go mbeidh na páistí agus pobail na scoile in ann Gaeilge a labhairt agus a thuiscint ar a leibhéal féin go neamhfhoirmiúil i rith an lae sa chlós agus sa seomra ranga. Cuirfidh muid béim ar imeachtaí a bhaineann le cultúr na Gaeilge mar shampla, amhránaíocht, ceol, scéalaíocht, rince agus tráth na gceist. Tá súil againn go mbainfidh na páistí níos mó tuisceanna as ár gcultúr de bharr fhoghlaim na Gaeilge.

Aidhmeanna

Is iad na haidhmeanna atá againn mar fhoireann scoile ná:

- **Go mbeadh grá don teanga níos tábhachtaí ná cruinneas teanga**
- Úsáid na Gaeilge mar ghnáth-theanga chumarsáide a chur chun cinn
- Dearcadh dearfach i leith na Gaeilge agus spéis agus dúil inti a chothú
- Taitneamh a bheith le baint as foghlaim na Gaeilge
- Gaeilge a úsáid chomh minic agus is féidir thart timpeall na scoile
- Cumas éisteachta agus labhartha an pháiste a fhorbairt agus a m(h)uinín chun an Ghaeilge a úsáid a chothú
- Cumas léitheoireachta agus scríbhneoireachta an pháiste a chothú i slí comhtháite ag leibhéal a oireann dó/di féin
- Cúram a dhéanamh ar fhorbairt shóisialta, chognaíoch, mhothúchánach, shamhlaíoch agus aiséitiúl an pháiste
- Feasacht teanga agus feasacht cultúir a chothú
- Clár bán idirghníomhach a úsáid chun suim, taitneamh agus tuiscint an pháiste a ardú sa Ghaeilge

1. Curaclam na Gaeilge

1.1: Cur Chuige Cumarsáideach

Déanfaidh muid sár-iarracht an módh seo a úsáid sna ranganna. Tá na múinteoirí ag obair le chéile chun na himpleachtaí seo a shárú.

Príomhthréithe an cur chuige cumarsáideach:

- Foghlaimeoir-lárnaithe
- Béim ar chiall agus ar úsáid laethúil na teanga
- Foghlaimeoirí gníomhacha
- Obair ghrúpa agus bheirte
- Pearsanú
- Gníomhachtaí céillí
- Bearnaí eolais
- Múintear an ghramadach de réir mar a bhíonn sí ag teastáil agus i gcomhthéacs oiriúnach
- Tús áite do na feidhmeanna teanga
- Dearcadh níos dearfaí i leith earráidí
- Múintear na scileanna éagsúla le chéile an oiread agus is féidir

1.2: Feidhmeanna Teanga

- Tá liosta de na heiseamláirí feidhmeanna teanga déanta amach le haghaidh gach aon rang. (Féach Aguisín 1)
- Leanann an liosta Feidhmeanna Teanga ó rang go rang.
- Caithfidh an múinteoir ranga aird a tharraingt ar na feidhmeanna i rith na scoilbhliana.
- Beidh an fhoireann ar fad aontaithe ar an gcur chuige

1.3: Snáitheanna an Churaclaim:

- Éisteacht
- Labhairt
- Léamh
- Scríobh

Labhairt:Teanga ó Bhéal

Neamhfhoirmiúil

- Múinteoir ag labhairt Gaeilge

- Múinteoir ag tabhairt treoracha
- Cuairteoirí sa scoil
- Foireann na scoile eatarthu féin
- Orduithe, teachtaireachtaí-iarraidh ar dhuine rud éigin a dhéanamh
- Mar theanga chaidrimh
- Mar theanga bhainisteoireacha
- Ócáidí spéisialta - Breithlá
- I gceachtanna eile, mar shampla, sa chorpoideachas ag cuntas "a haon, a dó, a trí", i rith Foghlaim le Chéile ag tógáil "sos meabhrach" ó am go ham, an scoil ag foghlaim agus ag canadh amhráin le chéile
- Éisteacht leis an Ghaeilge á labhairt go fíorchumarsáideach
- Frása na seachtaine - **Aguisín 2**
- Seanfhocail - **Aguisín 2**
- Rolla- anseo, as láthair, b'fheidir go bhfuil sé tinn, ar saoire, níl sé/sí ar scoil
- Teachtaireachtaí
- Treoracha agus orduithe -Tóg amach/Tógaigí amach... Oscail/osclaigí
- Ceisteanna á gcur agus a bhfreagairt

Foirmiúil

- Sa rang Gaeilge (téamaí faoi leith)
- Rólghlacadh
- Ról-imirtí
- Drámaí
- Agallaimh
- Scéal a insint nó a léamh os ard (b'fhéidir do rang níos óige)
- Cuir síos orthu féin agus ar dhaoine eile.

Éisteacht

- Éisteacht le dlúthdhioscaí, dánta, amhráin agus rannta
- Éisteacht le treoracha, scéalta, cartúin ó TG4, aimsir TG4, orduithe, tráth na gceist, cluichí, leabhair mhóra
- Éisteacht agus tomhas
- Éisteacht agus pictiúr a tharraingt
- Éisteacht agus mím a dhéanamh
- Éisteacht agus treoracha a leanstan
- Cluichí teanga - fiche ceist, cad atá sa mhála? Cluiche Kim srl
- Nuacht
- Aimsir
- Drámaí
- Agallaimh
- Dántaí

- Amhráin
- Scéalta
- Cláracha Teilifíse

Léitheoireacht

Naíonáin Shóisearacha	
Scéim	Bua na Cainte
Síscéalta/Leabhair Idirghníomhach:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ An Sicín Beag Buí ▪ Oisín ag Du Iar Scoil ▪ An Tornapa Mór ▪ An Rás ▪ An Seilide ▪ An Fear Sneachta ▪ Cinín Óir agus na Trí Bhéir ▪ An Feirmeoir ▪ An Fear Grinn ▪ Oíche Shamhna ▪ An Féasta ▪ Coinín na Cásca ▪ Leabhair Mhóra ón scéim Séideán Sí

Naíonáin Shinsearacha	
Scéim	Bua na Cainte
Síscéalta/Leabhair Idirghníomhach:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cé leis an teach deas? ▪ Mo phictiúr ▪ Hansel & Gretel ▪ Cúig Lacha ▪ Cochailín Dearg ▪ Ar maidin ▪ An fear sinséir ▪ An lacha ghránna ▪ Sicín licín ▪ Cúig Phuimcín ▪ Ubh Chásca ▪ Leabhair Mhóra ón scéim Séideán Sí

Rang a hAon	
Scéim	Bua na Cainte 1
Síscéalta/Leabhair Idirghníomhach:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cúig Rón ▪ An Rothar Nua ▪ Oíche Shamhna ▪ An Sionnach agus an préachán ▪ Eoin agus an Gas pónaire ▪ Bréagáin na Nollag ▪ An Fear Cliste ▪ An Gréasaí agus na Síoga ▪ Na trí Mhuc ▪ Codladh Sámh ▪ An Sionnach agus an Chircín Rua ▪ Leabhair Mhóra ón scéim Séideán Sí ▪ Leabhair ón scéim Léigh sa Bhaile

Rang a Dó	
Scéim	Bua na Cainte 2
Síscéalta/Leabhair Idirghníomhach:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ An Madra Santach ▪ An Píobaire ▪ An Pota Draíochta ▪ Gairdín an Fhathaigh ▪ An Leipreachán Cliste ▪ An Mactíre agus na Caoirigh ▪ Rí na nÉan ▪ An Chailleach agus an Púca ▪ Rudolph an Réinfhia ▪ Leabhair Mhóra ón scéim Séideán Sí
Léitheoireacht:	<p>Tús na léitheoireachta – clár foirmiúil don léitheoireacht ag toiseacht i Rang a Dó.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Fógraí sa seomra ▪ Lipéid-doras,cófra,fuinneog ▪ Léamh-focail agus abairtí gairide ▪ Póstaeir timpeall an tseomra le laethanta na seachtaine, uimhreacha, dathanna ▪ An nuacht a léamh ▪ Athscríobh a léamh

	<p>Déantar scileanna a fhorbairt agus a chleachtadh ó Rang a Dó. Bíonn deiseanna léitheoireachta éagsúla ag na páistí.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Léitheoireacht faoi stiúir ▪ Léitheoireacht pháirteach ▪ Léitheoireacht roinnte ▪ Léitheoireacht aonair ▪ Leabhair ón scéim “Léigh sa Bhaile”
--	--

Rang a Trí	
Scéim	Bua na Cainte 3
Síscéalta/Leabhair Idirghníomhach:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ An Leon agus an Luch ▪ Na Trí habhar ▪ An Chailleach Uaigneach ▪ An Rí agus an tór ▪ An Drumadóir ▪ Cú Chulainn ▪ Fionn agus an Dragún ▪ An Mhaighdean Mhara ▪ Rí na Síog ▪ An Brádan Feasa ▪ Leabhair Mhóra ón scéim Séideán Sí
Léitheoireacht:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fógraí sa seomra ▪ Lipéid-doras,cófra,fuinneog ▪ Léamh-focail agus abairtí gairide ▪ Póstaeir timpeall an tseomra le laethanta na seachtaine, uimhreacha, dathanna ▪ An nuacht a léamh ▪ Athscríobh a léamh <p>Déantar scileanna a fhorbairt agus a chleachtadh ó Rang a Dó. Bíonn deiseanna léitheoireachta éagsúla ag na páistí.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Léitheoireacht faoi stiúir ▪ Léitheoireacht pháirteach ▪ Léitheoireacht roinnte ▪ Léitheoireacht aonair ▪ Leabhair ón scéim “Léigh sa Bhaile”

Rang a Ceathair

Scéim	Bua na Cainte 4
Síscéalta/Leabhair Idirghníomhach:	
Léitheoireacht:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fógraí sa seomra ▪ Lipéid-doras,cófra,fuinneog ▪ Léamh-focail agus abairtí gairide ▪ Póstaeir timpeall an tseomra le laethanta na seachtaine, uimhreacha, dathanna ▪ An nuacht a léamh ▪ Athscríobh a léamh <p>Bíonn deiseanna léitheoireachta éagsúla ag na páistí.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Léitheoireacht faoi stiúir ▪ Léitheoireacht pháirteach ▪ Léitheoireacht roinnte ▪ Léitheoireacht aonair ▪ Leabhair ón scéim “Léigh sa Bhaile”

Rang a Cúig	
Scéim	Leabhair éagsúla
Síscéalta/Leabhair Idirghníomhach:	<ul style="list-style-type: none"> ▪
Léitheoireacht:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fógraí sa seomra ▪ Lipéid-doras,cófra,fuinneog ▪ Léamh-focail agus abairtí gairide ▪ Póstaeir timpeall an tseomra le laethanta na seachtaine, uimhreacha, dathanna ▪ An nuacht a léamh ▪ Athscríobh a léamh <p>Bíonn deiseanna léitheoireachta éagsúla ag na páistí.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Léitheoireacht faoi stiúir ▪ Léitheoireacht pháirteach ▪ Léitheoireacht roinnte ▪ Léitheoireacht aonair ▪ Leabhair ón scéim “Léigh sa Bhaile”

Rang a Sé	
Scéim	Leabhair éagsúla
Síscéalta/Leabhair Idirghníomhach:	▪
Léitheoireacht:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fógraí sa seomra ▪ Lipéid-doras, cófra, fuinneog ▪ Léamh-focail agus abairtí gairide ▪ Póstaeir timpeall an tseomra le laethanta na seachtaine, uimhreacha, dathanna ▪ An nuacht a léamh ▪ Athscríobh a léamh <p>Bíonn deiseanna léitheoireachta éagsúla ag na páistí.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Léitheoireacht faoi stiúir ▪ Léitheoireacht pháirteach ▪ Léitheoireacht roinnte ▪ Léitheoireacht aonair ▪ Leabhair ón scéim “Léigh sa Bhaile”

Scríbhneoireacht

Aidhmeanna

Go mbeidh na páistí in ann:

- Tascanna scríbhneoireachta a dhéanamh le cuidiú ón mhúinteoir agus, ina dhiaidh sin, go neamhspleách, bunaithe ar na téamaí ón scéim Ghaeilge
- Téacsanna gairide pearsanta agus cruthaitheacha a scríobh
- Tuiscint a fháil ar phróiseas na scríbhneoireachta trí athdhréachtú a dhéanamh

Tús na scríbhneoireachta

Tosnaíonn na páistí le scríbhneoireacht fhoirmiúil i Rang a Dó. Leanann agus feabhasann an próiseas seo ó rang go rang. Déanann na páistí tascanna scríbhneoireachta bunaithe ar na téamaí sa Churaclaim agus úsáidtear an cóipleabhar chun dul chun cinn a dhéanamh ar a gcuid scríbhneoireachta.

Naíonáin Shóisearacha

Téacsleabhar:

Bua na Cainte

- Éist agus tarraing
- Éist agus dathaigh

Naíonáin Shinsearacha

Téacsleabhar:

Bua na Cainte

- Éist agus tarraing
- Éist agus dathaigh

Rang a hAon

Téacsleabhar:

Bua na Cainte 1

- Éist agus tarraing
- Éist agus scríobh
- Líon na Bearnaí
- Scríobh an focal ceart
- Liosta focal
- Crosfhocail
- Focal faoi phictiúr
- Meitseáil
- Déan abairtí

Cóipleabhar Gaeilge:

- Pictiúr le focal in aice leo
- Abairtí simplí
- Líon na Bearnaí
- Athscríobh ón gclár bán: An Nuacht

An Próiseas Scríbhneoireachta:

- Pictiúir le focail agus abairtí simplí
- Scéalta a chumadh bunaithe ar an Mhodh: Cathain, Cé, Cá, Cén áit, Cad? (**Aguisín 4** – Frámaí Scríbhneoireachta)

Rang a Dó

Téacsleabhar:

Bua na Cainte 2

- Éist agus tarraing

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Éist agus scríobh ▪ Líon na Bearnaí ▪ Scríobh an focal ceart ▪ Liosta focal ▪ Crosfhocail ▪ Focal faoi phictiúr ▪ Meaitseáil ▪ Déan abairtí
Cóipleabhar Gaeilge:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pictiúr le focal in aice leo ▪ Abairtí simplí ▪ Líon na Bearnaí ▪ Athscríobh ón gclár bán: An Nuacht ▪ Rannta
An Próiseas Scríbhneoireachta:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pictiúir le focail agus abairtí simplí ▪ Pictiúir le habairtí beaga agus níos déanaí, scéalta beaga ▪ Scéalta a chumadh bunaithe ar an Mhodh: Cathain, Cé, Cá, Cén áit, Cad? (Aguisín 4 – Frámaí Scríbhneoireachta)

Rang a Trí	
Téacs Leabhar:	<p>Bua na Cainte 3</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Éist agus tarraing ▪ Éist agus scríobh ▪ Líon na Bearnaí ▪ Scríobh an focal ceart ▪ Liosta focal ▪ Crosfhocail ▪ Focal faoi phictiúr ▪ Meaitseáil ▪ Déan abairtí ▪ Bí ag scríobh ▪ Freagair na ceisteanna ▪ Críochnaigh na habairtí
Cóipleabhar Gaeilge:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pictiúr le focal in aice leo ▪ Abairtí dá gcuid féin a scríobh ▪ Líon na Bearnaí ▪ Athscríobh ón gclár bán: An Nuacht ▪ Rannta agus dánta

An Próiseas Scríbhneoireachta:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pictiúir le focail agus abairtí simplí ▪ Pictiúir le habairtí beaga agus níos déanaí, scéalta beaga ▪ Scéalta a chumadh bunaithe ar an Mhodh: Cathain, Cé, Cá, Cén áit, Cad? (Agúisín 4 – Frámaí Scríbhneoireachta)
---------------------------------------	---

Rang a Ceathair	
Téacsleabhar:	Bua na Cainte <ul style="list-style-type: none"> ▪ Éist agus tarraing ▪ Éist agus scríobh ▪ Líon na Bearnaí ▪ Scríobh an focal ceart ▪ Liosta focal ▪ Crosfhocail ▪ Focal faoi phictiúr ▪ Meaitseáil ▪ Déan abairtí ▪ Bí ag scríobh ▪ Freagair na ceisteanna ▪ Críochnaigh na habairtí
Cóipleabhar Gaeilge:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pictiúr le focal in aice leo ▪ Abairtí dá dcuid féin. ▪ Scéal beag a scríobh ▪ Líon na Bearnaí ▪ Athscríobh ón gclár bán ▪ An Nuacht a scríobh ▪ Rannta agus dáin
An Próiseas Scríbhneoireachta:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pictiúir le focail agus abairtí ▪ Pictiúir le scéalta beaga ▪ Scéalta a chumadh bunaithe ar an Mhodh: Cathain, Cé, Cá, Cén áit, Cad? (Agúisín 4 – Frámaí Scríbhneoireachta)

Rang a Cúig	
Téacsleabhar:	Leabhair éagsúla <ul style="list-style-type: none"> ▪ Éist agus tarraing ▪ Éist agus scríobh ▪ Líon na Bearnaí

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Scríobh an focal ceart ▪ Liosta focal ▪ Crosfhocail ▪ Focal faoi phictiúr ▪ Meaitseáil ▪ Déan abairtí ▪ Scríobh na habairtí seo i gceart ▪ Freagair na ceisteanna ▪ Críochnaigh na habairtí
Cóipleabhar Gaeilge:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pictiúr le focal in aice leo ▪ Abairtí níos faide ▪ Líon na Bearnáí ▪ Athscríobh ón gclár bán ▪ An Nuacht a scríobh ▪ Rannta agus dáin
An Próiseas Scríbhneoireachta:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pictiúir le focail agus abairtí ▪ Pictiúir le scéalta ▪ Scéalta a chumadh ag baint úsáid as frásaí faoi leith, mar shampla, Ar dtús, Ansin, Ina dhiaidh sin, Ar deireadh, srl

Rang a Sé	
Téacsleabhar:	<p>Leabhair éagsúla</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Éist agus tarraing ▪ Éist agus scríobh ▪ Líon na Bearnáí ▪ Scríobh an focal ceart ▪ Liosta focal ▪ Crosfhocail ▪ Focal faoi phictiúr ▪ Meaitseáil ▪ Scríobh na abairtí seo i gceart ▪ Déan abairtí ▪ Freagair na ceisteanna ▪ Críochnaigh na habairtí
Cóipleabhar Gaeilge:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pictiúr le focal in aice leo ▪ Abairtí níos faide ▪ Líon na Bearnáí ▪ Athscríobh ón gclár bán: An Nuacht ▪ Rannta agus dáin

An Scríbhneoireachta:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Abairtí níos faide ▪ Pictiúir le scéalta ▪ Sraicleabhair ▪ Scéalta a chumadh ag baint úsáid as frásaí faoi leith, mar shampla, Ar dtús, Ansin, Ina dhiaidh sin, Ar deireadh, srl
------------------------------	---

Gramadach

Naíonáin Shóisearacha	
Gramadach	Múintear go h-índíreach i mbun ranga é.
Comhaireamh (bun uimhreacha)	1 go 5

Naíonáin Shinsearacha	
Gramadach	Múintear go h-índíreach i mbun ranga é.
Comhaireamh (bun uimhreacha)	1 go 10

Rang a hAon	
Téacsleabhar:	Bua na Cainte 1 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Éist agus tarraing ▪ Éist agus dathaigh
Comhaireamh (bun uimhreacha)	1 go 20
Comhaireamh (Uimhreacha pearsanta)	Béim ar 1 go 10
Forainmeacha	agam, agat /liom, leat /orm, ort, air, uirthi

Rang a Dó	
Téacsleabhar:	Bua na Cainte 2 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Éist agus tarraing ▪ Éist agus dathaigh
Comhaireamh (bun uimhreacha)	1 go 20 agus deiceanna 10-100
Comhaireamh (uimhreacha pearsanta):	Béim ar 1 go 10
Briathra:	Béim ar an aimsir chaite – Rialacha
Forainmneacha:	Agam, agat, aige, aici / Liom, leat, leis, léi /Orm, ort, air, uirthi

Rang a Trí	
Téacsleabhar:	Bua na Cainte 3
Comhaireamh (bun uimhreacha)	1 -100
Comhaireamh (uimhreacha pearsanta):	Béim ar 1 go 10
Briathra:	Aimsir Cháite, Aimsir Láithreach
Forainmneacha:	ag, ar, le, do, ó, faoi. in aice, os comhair, taobh thiar de,

Rang a Ceathair	
Téacsleabhar:	Bua na Cainte
Comhaireamh (bun uimhreacha)	1 – 100, i gcéadthaí go dtí míle

Comhaireamh (uimhreacha pearsanta):	Béim ar 1 go 20
Briathra:	Aimsir Cháite, Aimsir Láithreach, Aimsir Fháistineach
Forainmneacha:	ag, ar, le, do, ó faoi, chuig, de in aice, os comhair, taobh thiar de, os cionn

Rang a Cúig	
Téacsleabhar:	Leabhair éagsúla
Comhaireamh (bun uimhreacha)	1 go 1000
Comhaireamh (uimhreacha pearsanta):	1 go 20
Briathra:	Aimsir Cáite, Aimsir Laithreach, Aimsir Fháistineach
Forainmneacha:	ag, ar, le, do, ó, chuig, faoi, de, roimh, as in aice, os comhair, taobh thiar de, os cionn

Rang a Sé	
Téacsleabhar:	Leabhair éagsúla
Comhaireamh (bun uimhreacha)	1 go 1000, i mílte go dtí deich míle
Comhaireamh (uimhreacha pearsanta):	1 go 20
Briathra:	Aimsir Cháite, Aimsir Láithreach, Aimsir Fháistineach, Modh Coinníollach
Forainmneacha:	ag, ar, le, do, ó, chuig, faoi, roimh, as, i, thar, idir in aice, os comhair, taobh thiar de, os cionn

Litriú

Múintear an litriú go neamhfhoirmiúil i Rang a hAon agus tosaíonn muid ar litriú foirmiúil i Rang a Dó. Chomh minic agus is féidir, leanann an litriú leis an ábhar atá á dhéanamh againn sa rang ná déan litriú ina aonar. Iarr ar na páistí féachaint ar an bhfocal, úsáid a bhaint as agus srl. Is cóir litriú a bheith radharcach agus gan a bheith éistitheach.

Cur chuige don litriú: Féach-Abair-Clúdaigh-Samhlaigh-Scríobh-Cearthaigh

Rang a Dó (Téarma 3)

- Bunaithe ar théamaí sa leabhar
- 1 gach oíche

Rang a Trí

- Bunaithe ar théamaí sa leabhar
- 2 gach oíche

Rang a Ceathair

- Bunaithe ar théamaí sa leabhar
- 3 gach oíche

Rang a Cúig

- Bunaithe ar théamaí sa leabhar
- 4 gach oíche

Rang a Sé

- Bunaithe ar théamaí sa leabhar
- 5 gach oíche

1.4: Comhtháthú na Snáitheanna

Déanann múinteoirí iarracht na snáitheanna uile a nascadh nuair a bhíonn téamaí á fhorbairt acu. Déanann múinteoirí iarracht na snáitheanna a mhúineadh as Béarla agus as Gaeilge ag an am chéile, mar shampla tríd dráma nó 'Aistear', mar atá leaghta amach i **gCuraclam Teanga na Bunscoile**. Déanann an fhoireann sáriarracht ar chomhtháthú na snáitheanna gach Mí Márta le linn Seachtain na Gaeilge.

1.5: Téamaí, Straitéisí agus Modhanna Múinte

Tá an scéim "Bua na Cainte", foilsithe ag Edco, in úsáid againn ó na Naoínáin go Rang a ceathair.. Tá deich dtéamaí leaghta amach sa Churaclam Gaeilge do gach rang agus leantar iad seo in "Bua na Cainte". Is iad seo:

- Mé Féin
- An Scoil
- Bia
- Caitheamh Aimsire
- Éadaí
- Ócáidí Speisialta
- An Aimsir
- Sa Bhaile
- Siopadóireacht
- An Teilifís

Baineann na téamaí le saol an pháiste agus feictear leanúnachas iontu ó rang go rang. Tugtar treoracha an cheachta Ghaeilge as Gaeilge. Úsáidtear an modh díreach, modh na sraithe, an modh closlabhartha agus modh na ráite mar atá leaghta amach. Baintear úsáid as réimse modhanna agus straitéisí i ngach ceacht.

1.6: Gaeilge Neamhfoirmiúil

- Déantar iarracht sa scoil, Gaeilge a úsáid chomh minic agus is féidir i rith an lae, mar shampla, am rolla, am lóin, ar maidin.
- Déantar iarracht béim a chur ar Gaeilge Neamhfoirmiúil le linn:
  1. Gaeilgeoir na Seachtaine
  2. Seachtain na Gaeilge/Lá Glas
  3. Seanfhocail Míosúil
  4. Frása na Seachtaine
  5. Ócáidí rialta i rith an lae....am rolla/lón/ar maidin srl (Aguisín 3)
  6. Prionta sa timpeallacht/fógraí/comharthaí/póstaeir
- Tá plean gnímh againn chun labhairt na Gaeilge a chur chun cinn (Aguisín 2-Frása na Seachtaine, Seanfhocail Míosúil). Beidh gach duine sa scoil ag baint úsáide as an fhrása chomh minic agus is féidir, i rith an lae.

2. Pleanáil Éagraíochta

2.1: Pleanáil an mhúinteora

Tá dualgas ar gach múinteoir ranga a phleanáil gearrthéarmach/fadthéarmach féin a dhéanamh. Déantar cuntas míosúil ag deireadh gach mí.

2.2: Áiseanna

Tá muid ag baint úsáide as 'Bua na Cainte' ó Na Naoínáin Shóisearacha go dtí Rang a Trí. Beimid ag baint úsáide as go dtí Rang a Sé. Sa phacáiste seo tá:

- Leabhar an Mhúinteora
- Leabhar an Pháiste
- CDRom le háiseanna don chlár bán idirghníomhach (póstaeir, scéalta, amhrán, dánta, cluichí)

Sna bunranganna úsáidimid:

- Leabhair Mhóra ó Séideán Sí
- Twinkl/Múinteoir.ie/Seomra Ranga

Sna hardranganna úsáidimid éagsúlacht leabhar:

- Léigh sa bhaile
- Twinkl/Múinteoir.ie/Seomra Ranga
*(Táimid ag fanacht le Bua na Cainte sna hardranganna)

2.3: Éagsúlacht cumais

Sa scoil seo déanfar iarracht freastal ar éagsúlacht chumais na bpáistí trí úsáid a bhaint as stráitéisí éagsúla múinteoireachta a oireann do pháistí éagsúla sna ranganna.

2.4: Comhtháthú le hÁbhair eile

Déanfaimid iarracht roinnt Gaeilge a úsáid chomh minic agus is féidir in ábhair dhifriúla sa scoil i rith na bliana. Bainimid úsáid as gach deis an Ghaeilge a labhairt i rith an lae. Déanann múinteoirí iarracht na snáitheanna a mhúineadh as Béarla agus as Gaeilge ag an am chéanna, mar shampla trí dráma nó 'Aistear', mar atá leagtha amach i g**Curaclam Teanga na Bunscoile**.

2.5: Measúnú

Tá an measúnú mar chuid lárnach den phróiseas teagaisc agus foghlama na Gaeilge. Seo iad na módhanna measúnaithe atá in úsáid againn:

1. Liosta na bhfeidhmeanna teanga (Aguisín 1)
2. Dírbhreathnú an mhúinteora
3. Tascanna/trialacha deartha ag an mhúinteoir
4. Bailiúchán d'obair an pháiste.
5. Agallamh i Rang 4-6.

2.6: Obair Bhaile

De ghnáth tugtar obair bhaile sa Ghaeilge sna meán/ardranganna atá bunaithe ar an obair ranga. Dá bhrí sin, ní chuirfear aon stró ar na tuismitheoirí cuidiú leis na páistí murar féidir leo. Braitheann an méid obair bhaile ar éagsúlacht chumais na bpáistí.

2.7: Forbairt Foirne

Oibríonn na múinteoirí comhranganna le chéile chun plean oibre a chur le chéile. Beidh forbairt foirne á lorg againn nuair a bhéas an churaclaim nua ar fáil do na ranganna ar fad.

2.8: Tuismitheoirí agus an Ghaeilge

Molann an scoil do thuismitheoirí dearcadh dearfach a bheith acu don Ghaeilge chun cuidiú linn grá a chothú don teanga agus suim a mhúscailt inti. Tá an-tábhacht ag baint le leanúnachas idir scoil agus baile. Úsaidtear Seachtain na Gaeilge, padlets agus suíomh gréasáin na scoile chun an Ghaeilge a chur chun cinn.

2.9: Comhionannas

Ó am go ham, tagann páistí go dtí an scoil, i rith na scoil bliana, ó cheantar eile, ó scoile eile, nó ó thír eile. Tugtar cumas na bpáistí san áireamh nuair atá siad ag tabhairt faoi fhoghlaim na Gaeilge. Muna bhfuil líofacht Bhéarla acu, ní chuirtear an-bhéim ar fhoghlaim na Gaeilge ag an tús. É sin ráite, bíonn an páiste ag glacadh páirte sa rang agus bíonn idirdhealú á dhéanamh ag an mhúinteoir.

Critéir Rathúlacht

(lena ndéanfar an polasaí a mheas)

- Páistí ag baint úsáide as Gaeilge gan nod.
- Páistí sásta páirt a ghlacadh sa rang.
- Páistí ag baint taitnimh as Gaeilge a úsáid sa rang.
- Gaeilge le feiceáil agus le cloisteáil, ó am go chéile, timpeall na scoile.
- Torthaí na scrúduithe caighdeánaithe ag méadú.

Cur i bhfeidhm

A: Rólanna agus freagracht:

Tá gach múinteoir freagrach as an phlean a chur i gcrích agus beidh gach múinteoir páirteach san athbhreithniú.

Tá Alison freagrach as cothú na Gaeilge sa scoil mar seo a leanas:

- A dhearbhu go bhfuil frása na seachtaine le feiceáil timpeall an scoil.
- A dhearbhu go bhfuil áiseanna oiriúnacha Gaeilge ag gach rang.
- Eolas a thabhairt do na múinteoirí faoi Chúrsaí/Seachtain na Gaeilge srl
- Taighde a dhéanamh faoi áiseanna a bheadh oiriúnach don scoil.

B: Spriocdhátaí leis an bplean a chur i bhfeidhm:

- Aibreán 2021

Athbhreithniú

Spriocdháta don athbhreithniú

- Mion bhreithniú a dhéanamh i Mí na Bealtaine gach bliain
- Mor bhreithniú a dhéanamh i Mí na Bealtaine 2022 le cinntiú go bhfuil leanúnachas idir na bunranganna agus na hardranganna sa scoil.

Daingniú agus Cumarsáid

Thug an Bord Bainistíochta aitheantas don bplean reatha ar an _____ 2021.

Síniú: _____ (Cathaoirleach)

Dáta: _____

Aguisín 1 - Feidhmeanna Teanga

Bunaithe ar an scéim Bua na Cainte.

Aguisín 2 - Frása na Seachtaine

Athraítear na frásaí agus na seanfhocail ó bhliain go mbliain. Brúigh ar an nasc chun frásaí agus seanfhocail na lae a fheiceáil.

Frásaí na Seachtaine agus Seanfhocail

Aguisín 3 - Teanga an Lae

Am den lá	Naíonáin	Ranganna 1 + 2	Ranganna 3 + 4	Ranganna 5 + 6
Ar maidin	Dia is Muire duit. Maidin mhaith.	Dia duit. Dia is Muire duit. An bhfuil tú go maith? Tá mé go maith. Níl mé go maith. An bhfuil cead agam dul go dtí an oifig? Tá airgead agam. Cá mhéad? Euro amháin, srl Seo nóta duit.	Dia duit. Dia is Muire duit. Dia daoibh. Conas atá sibh? An bhfuil cead agam...? Caint faoin aimsir.	Dia duit. Dia is Muire duit. Conas atá tú?/ Caidé mar atá tú? Fáilte romhaibh. Tá mé ar fheabhas! Níl mé ach go measartha. Tá muid go maith; Conas mar atá tú féin? An bhfuil sibh réidh? Tá muid réidh.
Am rolla	Anseo. Níl sé/sí ar scoil. Tá sé/sí tinn. Tá sé/sí sa bhaile. An bhfuil? Tá sé/sí...	Tá ... as láthair. Níl a fhios agam. Tá sí ag an bhfiacloir/ dochtúir. Chonaic mé... Ní fhaca mé... Chuala mé...	B'fhéidir go bhfuil sé tinn. Cén fáth? Tá beirt... Beidh sé déanach/ mall mar... Beidh sé ar ais amárach.	Ceapaim/ Sílim go bhfuil... Bhí sé tinn aréir. Tá sí imithe go dtí... Tá biseach air. Ní bheidh mé ar scoil amárach mar...

			Bhí mé tinn inné. Tá nóta agam. Seo duit nóta ó...	Dúirt a ... liom go/ gur
Am lóin	Tóg amach an lón. Oscail mo bhuidéal. A bhuachaillí , seasaigí suas. A chailíní, seasaigí suas. Líne díreach Siúlaigí amach. Dún/ druid an bosca lóin. Cuir ort do chóta. Bain díot do chóta.	Tóg amach do lón. Cuir isteach do bhosca lóin. Tá páipéar ar an urlár. Téigh go dtí an líne. Oscail an doras. Cuir ort do chóta. An bhfuil cead agam mo chóta a fháil? An bhfuil cead agam mo lón a ithe? Tá sé ag cur fearthainne.	An bhfuil tú/ sibh críochnaithe? Siúlaigí amach. Ná bí ag rith. An bhfuil cead agam dul amach chuig an leithreas? Tógaigí amach an lón. Osclaigí na boscaí lóin. Tá mé críochnaithe.	Déanaigí deifir. Cuirigí oraibh na cótaí. An bhfuil sé fuar amuigh? An bhfuil cead agam fanacht istigh? Sílim go bhfuil mé tinn. An bhfuil cead agam mo lámha a ghlanadh?
Am imeachta	Cuir ort do chóta. Cuir suas an chathaoir. Slán leat. Slán go fóill. Líne	Slán libh. Slán abhaile. Slán agus beannacht. Tóg go bog é!	Caint faoi obair bhaile/ leabhar nótaí. Cuir ort do chóta. Cuirigí suas na cathaoireacha. Tá sé a trí a chlog.	Feicfidh mé amárach tú le cuidiú Dé. Tabhair aire. Slán abhaile. Ná dean dearmad. Bígí cúramach. Go n-éirí an bóthar leat /libh.

Frámaí Scríbhneoireachta

Rang a hAon

Ainm:

Dáta:

Cathain?

Cé?

Cén áit?

Rang a Dó

Ainm:

Dáta:

Cathain?

Cé?

Cén áit?

Cad?

--	--	--	--
